

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 46.301/1
VAN 15 APRIL 2009

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 24 maart 2009 door de Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering "houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur, regio Haspengouw-Voeren: natuur- en landbouwgebieden «Vallei van de Herk en Mombeek van Alken tot Herk-de-Stad»", heeft het volgende advies gegeven:

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

* *

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

1. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur, regio Haspengouw-Voeren: natuur- en landbouwgebieden "Vallei van de Herk en Mombeek van Alken tot Herk-de-Stad" definitief vast te stellen.

2.1. Rechtsgrond voor de ontworpen regeling wordt in hoofdzaak geboden door artikel 42, § 6, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, met toepassing waarvan de Vlaamse Regering het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan definitief vaststelt binnen honderd tachtig dagen na het einde van het openbaar onderzoek.

2.2. Aangezien in het ontwerp Grote Eenheden Natuur (GEN's) en Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling (GENO's) worden afgebakend (zie de artikelen 3.5, 3.6 en 4.8 van de stedenbouwkundige voorschriften, bijlage II), moet ook rechtsgrond worden gezocht in artikel 17, § 3, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.

2.3. Gelet op het gegeven dat in het ontwerp eveneens natuurverwevingsgebieden worden afgebakend (zie de artikelen 1.9, 4.7 en 5.5 van de stedenbouwkundige voorschriften), vormt ook artikel 27, § 3, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 rechtsgrond.

.../...

2.4. Voorts biedt ook artikel 36ter, § 1, van het decreet van 21 oktober 1997 rechtsgrond aangezien een onderdeel van het plangebied grotendeels samenvalt met een habitatrichtlijngebied, en dit gebied wordt aangeduid als natuurgebied bestemd voor de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en bos (zie artikel 3.1 van de stedenbouwkundige voorschriften).

2.5. Voor zover het ontwerp maatregelen bevat in het kader van de watertoets (zie bijvoorbeeld artikel 1.8 van de stedenbouwkundige voorschriften), vormt ook artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid rechtsgrond.

VORMVEREISTEN

1. Een onderdeel van het plangebied valt grotendeels samen met het habitatrichtlijngebied "BE2200038 Bossen en kalkgraslanden van Haspengouw", terwijl een ander deel van het plangebied grenst aan het vogelrichtlijngebied "De Demervallei".

Op grond van artikel 36ter, § 3, eerste lid, van het decreet van 21 oktober 1997 dient het plan daarom onderworpen te worden aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor de betrokken speciale beschermingszone. De passende beoordeling is opgenomen in de toelichtingsnota (zie bijlage III bij het ontwerp).

Er blijkt echter geen plan-MER te zijn opgemaakt.

De zogenaamde plan-MER-plicht wordt geregeld door hoofdstuk II ("Milieueffectrapportage over plannen en programma's") van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, zoals het is vervangen bij het decreet van 27 april 2007 ¹. Op grond van artikel 49 van het decreet van 25 mei 2007 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu, energie en openbare werken, is voormeld hoofdstuk II, zoals vervangen bij het decreet van 27 april 2007, "van toepassing op ruimtelijke uitvoeringsplannen, waarvan de plenaire vergadering gehouden wordt zes maanden na de datum van inwerkingtreding van hoofdstuk II van titel IV van het decreet van 5 april 1995, zoals vervangen door het decreet van 27 april 2007". Aangezien de plenaire vergadering in verband met het voorliggende plan plaats had op 16 november 2007, zijn de nieuwe regels er derhalve niet op van toepassing ².

Daaruit volgt dat de bepalingen van het decreet van 5 april 1995, zoals die golden vóór de wijzigingen bij het decreet van 27 april 2007, van toepassing zijn. Het gaat om de bepalingen zoals ze werden ingevoegd bij het decreet van 18 december 2002 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake

(1) Decreet van 27 april 2007 houdende wijziging van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van artikel 36ter van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Bij besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's is het decreet van 27 april 2007 in werking gesteld op 1 december 2007.

(2) Met inbegrip van het zogenaamde 'integratiespoor', dat wordt geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 18 april 2008 betreffende het integratiespoor voor de milieueffectrapportage over een ruimtelijk uitvoeringsplan, en dat op 1 juni 2008 in werking trad.

milieubeleid met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage³, onder meer:

- artikel 4.2.1:

"Voorgenomen plannen en programma's worden, alvorens ze kunnen worden goedgekeurd, aan een milieueffectrapportage onderworpen in de gevallen bepaald in dit hoofdstuk";

- artikel 4.2.2, §§ 1 tot 3:

"§ 1. De Vlaamse Regering wijst, aan de hand van de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage I, de plannen en programma's aan die worden onderworpen aan de in dit hoofdstuk bedoelde vorm van milieueffectrapportage.

§ 2. De Vlaamse Regering beslist geval per geval en aan de hand van de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage I, of andere plannen en programma's dan die vermeld in §§ 1 en 3 al dan niet worden onderworpen aan de in dit hoofdstuk bedoelde vorm van milieueffectrapportage omdat zij aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben.

⁽³⁾ Die bepalingen zijn op 21 juli 2004 in werking getreden, zoals blijkt uit artikel 14, § 2, van het decreet van 18 december 2002:

"§ 2. Hoofdstuk II van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid treedt slechts in werking op een per plan of programma of per categorie van plan of programma nader door de Vlaamse Regering te bepalen datum en uiterlijk op 21 juli 2004.

De in hoofdstuk II van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bedoelde verplichtingen zijn van toepassing op plannen en programma's waarvoor:

- 1/ de eerste formele voorbereidende handeling plaatsvindt na de in het eerste lid bedoelde datum; of
- 2/ de eerste formele voorbereidende handeling plaatsvindt voor de in het eerste lid bedoelde datum en het definitieve besluit over het plan of programma als bedoeld in artikel 4.2.9, § 3, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid meer dan 24 maanden na het hiervoor vermelde tijdstip wordt genomen, tenzij de Vlaamse Regering geval per geval beslist dat dit niet haalbaar is en deze beslissing openbaar maakt.

Voor de gewestelijke of provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen met algemene draagwijdte die worden geïnitieerd door de gewestelijke of provinciale diensten van ruimtelijke ordening ter uitvoering van de intersectorale doelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen of van het provinciaal ruimtelijk structuurplan geldt als eerste formele voorbereidende handeling, als bedoeld in het tweede lid, de aankondiging van de plenaire vergadering bedoeld in artikel 41 of 44 van het decreet van 18 mei 1999 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening".

§ 3. De Vlaamse Regering wijst de plannen en programma's aan die niet worden onderworpen aan de in dit hoofdstuk bedoelde vorm van milieueffectrapportage omdat de desbetreffende besluitvormingsprocedure de in artikel 4.1.4, § 2, opgesomde essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage heeft".

De Vlaamse Regering heeft op grond van het hiervoor weergegeven artikel 4.2.2, §§ 1 en 3, het toepassingsgebied van de plan-MER-plicht niet bepaald, zodat ze in beginsel geval per geval dient te beslissen of een plan wordt onderworpen aan milieueffectrapportage.

In de aanhef van het ontwerp zal derhalve moeten worden verwezen naar de beslissing die de Vlaamse Regering op grond van artikel 4.2.2, § 2, van het decreet van 5 april 1995 ⁴ heeft genomen.

2. Op grond van artikel 36ter, § 3, zevende lid, van het decreet van 21 oktober 1997 dient voor een plan dat niet onderworpen is aan de verplichting tot milieueffectrapportage overeenkomstig de wetgeving ter uitvoering van de project-MER-richtlijn of de plan-MER-richtlijn, het advies te worden gevraagd van de administratie bevoegd voor het natuurbehoud. In de aanhef van het ontwerp zal derhalve moeten worden gerefereerd aan het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos van 14 november 2007.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

1. Ter wille van de rechtszekerheid zal de bestemming 'Natuurgebied' in de stedenbouwkundige voorschriften in dezelfde kleur moeten worden aangeduid als op de verordenende grafische plannen (bijlage I).

⁽⁴⁾ Zoals die bepaling luidde vóór de wijziging bij decreet van 27 april 2007.

2. In de artikelen 1.8, 2.3, 3.4 en 4.6 van de stedenbouwkundige voorschriften wordt telkens gewag gemaakt van technieken van natuurtechnische milieubouw die dienen te worden gehanteerd. In de toelichtingsnota wordt echter enkel bij de artikelen 1.8 en 2.3 verduidelijkt wat onder dit begrip wordt verstaan. Met het oog op de rechtszekerheid, zou dat ook met betrekking tot de artikelen 3.4 en 4.6 moeten gebeuren.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. BAERT,	staatsraad, voorzitter,
	J. SMETS, P. BARRA,	staatsraden,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. G. SCHEPPERS, auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

J. BAERT